

Jak skutecznie poradzić sobie z finansami?...

Dlaczego nie radzimy sobie z finansami?...

Dlaczego nie wystarcza mi pieniędzy?

Gdzie podziewają się moje pieniądze?

Dlaczego ulegam pokusom i wydaję zbyt wiele a potem tego żałuję?

Dlaczego nie udaje mi się oszczędzać?

Dlaczego nie radzę sobie z zarządzaniem moimi sprawami finansowymi?

Jeśli zadajesz sobie czasem (lub często) takie pytania – ten poradnik jest dla Ciebie!

Jeśli w porę nauczysz sam siebie i swoje dziecko, że macie pewną pulę możliwości i pieniędzy do wykorzystania, będziecie mniej chętni do łapczywego rzucania się na nagrody, zakupy i wydawanie. Będziecie gospodarować tym, co macie i będziecie się starać posiadać więcej.

To jest możliwe a ta broszura będzie Wam pomocna.

Jeśli masz pytania i pomysły dotyczące skutecznych metod planowania budżetu

– napisz do nas akademia@provident.pl

Więcej porad i sugestii znajdziesz na www.akademiarodzinnychfinansow.pl

Tutaj także dostępne są aplikacje użytkowe Akademii Rodzinnych Finansów,

kóre pomogą Ci sprawnie i bez wyrzeczeń zaplanować rodzinny budżet.

Gospodarstwo domowe i planowanie

Gospodarstwo domowe to nasz azyl, w którym zaspokajamy swoje potrzeby bliskości, odpoczynku, cieszenia się życiem osobistym i wychowywania dzieci. Nie obejdzie się ono bez łożenia na nie środków finansowych, bo gospodarstwo domowe to przede wszystkim konsumowanie, czyli używanie różnych dóbr i przedmiotów dla naszych własnych celów.

Oczywiście nie możemy przestać konsumować, jednak warto zastanowić się nad tym, jak prowadzić nasze sprawy finansowe, aby pieniądze, jakimi dysponuje rodzina wystarczały na jej potrzeby, aby istniały rezerwy finansowe, aby rodzina się rozwijała i było ją stać na finansowanie lepszego życia oraz by zaplanować starość i odpoczynek po aktywnym okresie życia zawodowego.

Rady

- Zastanów się, po co prowadzisz własne gospodarstwo domowe. Jakie potrzeby ma ono zaspokajać? Czy nie robisz pewnych rzeczy, nie finansujesz pewnych spraw w swoim gospodarstwie „z rozpędu”, bez namysłu? Czemu naprawdę ma to służyć?
- Zatrzymaj się na chwilę i co najmniej raz do roku podsumuj stan swojego gospodarstwa domowego: czy wiedzie Ci się lepiej, niż przed rokiem? Co chcesz osiągnąć za rok?
- Planuj ile musisz wydać pieniędzy na bieżąco i kiedy wypadają terminy płatności rzadszych niż miesięczne.
- Planuj wydatki, które czekają Cię w przyszłości, aby być przygotowanym finansowo na podotanie im w odpowiednim czasie.
- Oszczędzaj pieniądze na wydatki, których nie możesz precyzyjnie przewidzieć, ale mogą się zdarzyć.
- Planuj dochody – w długim okresie czasu dbaj, aby wykonywać skuteczne działania na rzecz poprawy sytuacji finansowej swojej rodziny.

Jak prosto i skutecznie zadbać o budżet domowy?

Możesz żyć godnie i zapewnić własnej rodzinie odpowiednie warunki tylko wtedy, gdy Twoje zarobki będą wystarczające na to, czego rodzina potrzebuje i jeśli te zarobki będą się podwyższać. Wiadomo – inflacja, co oznacza, że Twoją rodzinę z roku na rok czekają coraz większe wydatki, bo wszystko wokół powoli drożeje. Jeśli Twoje dochody od lat się nie zmieniają, to oznacza, że praktycznie żyjesz na nieco niższym poziomie każdego roku.

Jeśli masz dzieci wiesz też, że mają one z wiekiem coraz większe potrzeby. To też kosztuje. Zastanów się co możesz zrobić, żeby podwyższyć swoje dochody. Być może to kwestia zmiany pracy lub podjęcia pracy dodatkowej?

Wielu z nas ma talenty, umiejętności czy możliwości, których nie wykorzystuje w celach zarobkowych. Bardzo głęboko siedzi w nas przekonanie, że pracy i przyjemności nie należy łączyć.

Zastanów się, co naprawdę lubisz robić. Może do Waszego domu ściągają dzieciaki z całej okolicy i spędzają z Tobą popołudnia? Może potrafisz szyć, remontować, załatwiać sprawnie sprawy w urzędach? A może znasz tak wielu ludzi, że możesz ich kojarzyć pomiędzy sobą i to właśnie jest Twój atut?

Rady

- Zastanów się jak możesz swoje unikalne możliwości wykorzystać, żeby powiększyć swoje dochody. Zaproponuj pomoc sąsiadom i znajomym. Jeśli to będzie naprawdę dobrze zrobione i potrzebne innym, nie musisz się martwić o reklamę: fama rozejdzie się szybko.
- Jeśli Twoja rodzina ma dochody otrzymywane z różną częstotliwością szczególnie ostrożnie podchodź do budżetu. Przelicz średnią i, nawet jeśli masz teraz pieniądze, nie wydawaj ponad średnią. Nadwyżkę wykorzystasz w następnym okresie, kiedy nadejdzie „niż”.
- Inwestuj w możliwość poszerzania źródeł finansowych rodziny. Aktywnie rozglądaj się za dochodami. Postaraj się o dodatkowe dochody z działalności, na której się znasz. Rusz głową.

Oszczędzanie i dochody z inwestycji

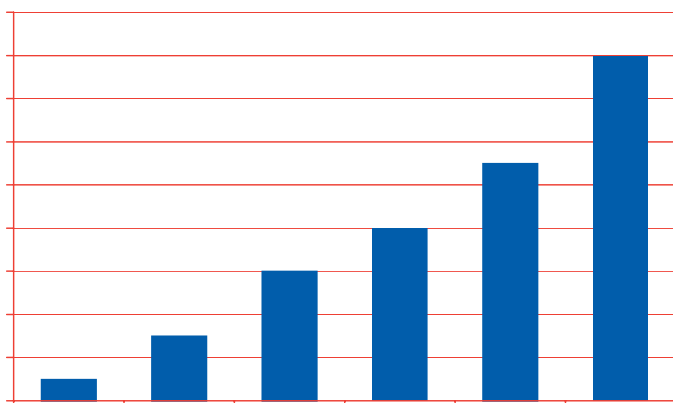
Aby pieniądze zarabiały na nas, a nie my na pieniądze nie potrzebne są inwestycje, które przynoszą dochód niezależny od tego, czy akurat chce nam się lub czy możemy pracować. Każdy może zostać milionerem i posiadać kapitał, pozwalający żyć z odsetek. To tylko kwestia czasu... Jeśli będziesz odkładać tylko 5 zł. dziennie (czyli 150 zł. miesięcznie) i zostawisz to w instytucji, która pomnoży Twoje pieniądze 10% w skali roku, za 40 lat zostaniesz milionerem.

po 1 roku	1 885,- zł.
po 2 latach	3 967,- zł.
po 10 latach	30 727,- zł.
po 30 latach	229 073,- zł.
po 40 latach	948 611,- zł.

Rady

- Zadbaj o dochody z inwestycji. Oszczędzaj i pomnażaj te pieniądze.
- Jeśli nie umiesz inaczej oszczędzać, kup skarbonkę (tak, dziecięcą) i wkładaj do niej codziennie choćby niewielką kwotę. Co jakiś czas przelewaj zgromadzone pieniądze na specjalne konto w banku lub funduszu inwestycyjnym, dzięki czemu możesz je pomnożyć.

Wydatki

Kontrola budżetu domowego to trudne, ale możliwe do wykonania zadanie: zwykle wydajemy pieniądze na pojedyncze drobne zakupy i mamy wrażenie, że przeciekają nam one między palcami. Zliczenie tych wydatków jest żmudne i czasochłonne, dlatego mało kto zadaje sobie trud podliczania rachunków.

Nie panujemy nad finansami, kiedy nie wiemy na co rzeczywiście je przeznaczamy.

Najpierw poznaj wydatki swojej rodziny i zadaj sobie kilka pytań: ile rodzina wydaje na potrzeby podstawowe, (w tym żywność, lekarstwa, środki czystości), ile na inne zakupy (odzież, kosmetyki, zabawki, słodczyce, kino i inne przyjemności), a ile na rachunki i raty.

Rady

- Spisuj co miesiąc swoje stałe wydatki. Trzeba wiedzieć, czy są one rzeczywiście stałe, czy mają tendencję do zmiany w dłuższym okresie np. wraz ze zmianą pór roku. Zastanów się, od czego zależą zmiany tak, by można przewidywać wysokość tych wydatków w przyszłości.
- Notuj także wydatki okazjonalne. Skoro wiesz, że remont mieszkania kosztował 3 tys. 5 lat temu, będziesz mieć lepsze rozeznanie ile przewidzieć środków na podobne odświeżenie domu planowane za rok. Przygotujesz się do tego finansowo.
- Zidentyfikuj swoje „kosztowne przyzwyczajenia”. Być może zamiast zabrać coś do jedzenia z domu, kupujesz w biurowym barze gotową kanapkę w cenie dwóch bochenków chleba. A może to zbyt częsta „mała kawka” ze znajomymi rujnuje Twoje finanse? Jeśli palisz papierosy, podsumuj ile na to wydajesz miesięcznie – zdziwisz się ile Cię to kosztuje!
- Utrzymuj stałe miesięczne wydatki na niewysokim poziomie. Trudno nie ulec pokusom, gdy ma się jakiś większy przyływ gotówki lub właśnie jest początek miesiąca i wydaje Ci się, że masz tak dużo pieniędzy, że możesz raz zaszaleć. Raczej wygoszparuj teraz potrzebną kwotę, a takie finansowe szaleństwo zaplanuj za te pieniądze w następnym miesiącu – jeśli dotrwasz w postanowieniu, przyjemność będzie podwójna: zakupy i brak poczucia winy.

Zadłużenie

Któż z nas nie zna sytuacji, kiedy „brakuje do pierwszego”? Najpierw przyjemności, potem obowiązkowe rachunki i... okazuje się, że znowu na coś brakuje!

W takim momencie większość z nas sięga po „koła ratunkowe”: odraczanie terminów spłat niektórych rachunków, kredyty, pożyczki od rodziny i przyjaciół, w ostateczności spieniężenie czegoś wartościowego.

Stałe braki w rodzinnym budżecie powinny nas zaalarmować! Zamiast sięgać po kolejny kredyt i zakupy na raty, może lepiej pomyśleć, jak przeorganizować sposób kontroli i wydawania pieniędzy.

Pożyczka to świetny sposób, żeby załatać dziurę w budżecie w tej chwili, jednak zarówno spłatę kwoty jak i koszty samej pożyczki trzeba będzie w przyszłości zmieścić w napiętym planie wydatków. W takiej sytuacji bez kontroli budżetu się nie obejdzie. Zaczynj jak najszybciej!

Rady

- Jeśli już jesteś zadłużony przyjrzyj się swojemu budżetowi – określ dokładnie dochody i wydatki z poszczególnych grup.
- Zdecyduj, które wydatki koniecznie muszą pozostać w Twoim budżecie.
- Wyliminuj wydatki, które mogą być stamtąd skreślone (z czego możesz zrezygnować na jakiś czas: może z kina i używek? Co możesz załatwić inaczej: może zamiast kupować czasopisma pożyczysz je od sąsiadki?).
- Zaplanuj spłaty tak, żeby nie wpadać w następne zobowiązania.
- Oszczędzaj choćby minimalne kwoty – to da Ci poczucie, że spłacając i zaciskając pasa budujesz jednocześnie rezerwę i swoją siłę finansową w przyszłości.

Mądre zakupy

Przy robieniu zakupów nie zastanawiamy się długo nad tym, co mamy kupić. A to powoduje pojawienie się niepotrzebnych rzeczy w koszyku i nieprzewidziane wydatki.

Pamiętaj jednak, że chodzi o **TWOJE PIENIĄDZE**, a nikt nie zadba o nie lepiej niż Ty. Warto więc poświęcić temu trochę czasu i uwagi.

Rady

- Chodź do sklepu po posiłku, mając czas na spokojne dokonanie zakupu bez obawy, że gdzieś się spóźnisz i najlepiej bez dziecka.
- Zrób listę tego, co chcesz kupić. Zdecyduj, ile chcesz za to zapłacić i nie bierz więcej pieniędzy.
- Kupuj duże opakowania - jednak miej świadomość - ile danego towaru możesz zużyć w określonym czasie i nie kupuj z powodu promocji 10 kg masła zdatnego do użytku jeszcze przez 2 dni.
- Znajdź czas przynajmniej raz w miesiącu, żeby porównać ceny alternatywnych produktów w stosunku do tych, które kupujesz zawsze z przyzwyczajenia do marki. Próbuje czasem nowych rzeczy, ale niekoniecznie tych z napisem „nowość”.
- Planuj zakupy i rozglądaj się za czymś odpowiednim z wyprzedzeniem.
- Poluj na wyprzedaże mając świadomość, co jest ci potrzebne, a nie kupując to, czego sklep chce się pozbyć.
- Planuj i rozglądaj się zwłaszcza, kiedy nie wiesz, co masz kupić – np. w postaci prezentu. Pomysł przyjdzie, gdy zobaczysz to na półce sklepowej w sensownej cenie. Zwłaszcza prezenty dla dziecka kupuj wcześniej, a nie w przeddzień Dnia Dziecka!
- Kupuj rzeczy dobrej jakości i bardziej zaawansowane technologicznie (np. żarówki energooszczędne). Nawet, jeśli meble znudzą Ci się za 5 lat, będą jeszcze w takim stanie, by móc je sprzedać, a nie wyrzucić – to się opłaca.
- Kupuj rzeczy używane na aukcjach internetowych. To mogą być właśnie takie zupełnie dobre meble, które znudziły się właścicielowi.
- Jeśli nie chcesz, by pieniądze, a zwłaszcza ich brak, rządziły Tobą, nie pozwalaj sobie na luksus tylko na pokaz, kupowanie nowości i niewolnicze nadążanie za modą. Wiele dzisiejszych rodzin wygląda na zasobne, podczas kiedy wszystko, co mają, jest kupione na kredyt. Wybierz zaoszczędzenie pieniędzy w banku zamiast nowego modelu telewizora.

Źródła oszczędności w rodzinie

Oszczędności w rodzinie to przede wszystkim mądre zakupy. Ale nie tylko.

Usługi

Bardzo często korzystając z jakichś usług stale, nie kontrolujemy zmieniającej się jakości tych usług i zmiany kosztów ich prowadzenia. A konkurencja jest ogromna i stale rośnie możliwość korzystania z usług alternatywnych o lepszych parametrach jakości i ceny.

Miej oczy i uszy otwarte na nowe możliwości. Może zamiast z przyzwyczajenia płacić bankowi koszty obsługi konta ROR, założonego 10 lat temu, lepiej przenieść swoje oszczędności do innego banku, gdzie ROR będzie za darmo i dostaniesz jeszcze inne usługi dodatkowe tanio i wygodnie. Uważaj tylko, czy nie jest to promocja obowiązująca przez pierwszy miesiąc.

Jeśli jednak Twoja rodzina jest bardzo zadowolona z jakiejś usługi, nie przenoś się gdzie indziej dla przysłowiowej złotówki oszczędności. Postaraj się nawiązać kontakt z usługodawcą i wynegocjować rabat za Twoje długoletnie przywiązanie jako klienta.

Zużycie

Oczywiście każdy wie o konieczności oszczędnego zużywania takich mediów jak prąd, gaz i woda. Dla pojedynczej rodziny rozsądne zużycie jest trudne do jeszcze większego ograniczenia i nie przynosi to zwykle zdecydowanych oszczędności w kosztach. No chyba, że mówimy o ogrzewaniu domu w zimie – w takich sprawach dobrze jest się zastanowić nad oszczędnościami.

Pozbądź się niepotrzebnych rzeczy!

Dobrym zwyczajem jest robienie raz w roku takich porządków, podczas których pozbywa się rzeczy nie użytych ani razu w ciągu ostatniego roku. Oczywiście wyłączone z tej grupy są: biżuteria, wyjątkowe pamiątki rodzinne, antyki itp. Takie porządki są także lekcją dla nas samych, bo mamy okazję zderzyć się wtedy z bolesną prawdą, jak wiele pieniędzy wydajemy na rzeczy, które potem lądują w koszu na śmieci.

Z prawem za pan brat

„Niezajomość prawa szkodzi”?

Wiedzieli to już starożytni Rzymianie. A Ty?

- Kiedy musisz dokonać jakiejś czynności prawnej poradz się specjalisty. Nawet coś z pozoru niewinnego, jeśli dopuścisz się zaniedbania swoich interesów, może okazać się tragiczne w skutkach finansowych.
- Jeśli nie stać Cię na wizytę w kancelarii prawnika lub notariusza, odwiedź przynajmniej jakąś instytucję charytatywną specjalizującą się w pomocy prawnej w określonych sprawach.
- Nie kupuj cennych i wartościowych rzeczy bez przeczytania umowy. Nie podpisuj niepewnych umów i lepiej skonsultuj je z kimś jeszcze. Korzystaj ze sprawdzonych firm ubezpieczeniowych i pośredniczących w usługach.
- Zachowaj ostrożność. Jeśli pożyczasz komuś pieniądze, spisz umowę. Najczęściej lepiej jest ponieść pewne koszty (także podatek) niż stracić wszystko.

Przekraczanie prawa może wpędzić Cię w koszty kar, mandatów i grzywnien. Interesuj się, jakie prawo Cię obejmuje i reguluje zasady, do których musisz się stosować.

Rady

- Korzystaj z porad zanim dokonasz jakiegoś kroku prawnego.
- Unikaj niepewności w kwestii swojej odpowiedzialności prawnej.
- Prawo jest po to, by chronić Twoje interesy. Wykorzystuj prawo na swoją korzyść.

Żelazne zasady konsumenta

Oszczędzanie

Najskuteczniejszą metodą oszczędzania pieniędzy jest odłożenie z tego, co zarobimy, określonej kwoty (najlepiej 10% dochodów) ZANIM wypełnimy wszystkie nasze zobowiązania finansowe.

Zostaw przyjemności na koniec miesiąca, jeśli wystarczy Ci pieniądze.

Ale oszczędności twórz zawsze bez względu na to, jakimi środkami dysponujesz.

Ucz się

Nasze sposoby postępowania z pieniędzmi to efekt nawyków wyniesionych z domu i małego doświadczenia na temat działania mechanizmów rynkowych w Polsce.

Można to przełamać tylko zdobywaniem wiedzy i obyciem z tematem finansów.

Dziś nie musisz mieć dużych pieniędzy odziedziczonych po przodkach, aby dostać się do grupy ludzi znających się na pieniądzach. Aktywnie szukaj i ucz się – to Twój kapitał!

Zakupy

- Panuj nad potrzebami, które finansujesz
- Rób listę tego, co potrzebujesz.
- Wydzielaj sobie fundusze, jakimi dysponujesz na zakupy.
- Dziel zakupy na podstawowe i dodatkowe, za które zapłacisz, jeśli zmieścisz się w ustalonej kwocie.
- Odkładaj pieniądze na określony cel i planuj z wyprzedzeniem większe zakupy.
- Jeśli poświęcisz swoim potrzebom nieco świadomej uwagi i zanim coś kupisz zapytasz siebie, czy naprawdę tego chcesz, masz szansę rządzić własnymi pieniędzmi.

Zapewnij dzieciom wychowanie finansowe

Umiejętność posługiwania się pieniędzmi i skutecznego radzenia sobie w życiu w sensie finansowym to nie tylko bezbłędne liczenie słupków. To przede wszystkim:

- umiejętność przewidywania konsekwencji finansowych swoich decyzji,
- radzenie sobie ze stratą i niedoborem,
- planowanie długoterminowe i w imię tego odmawianie sobie chwilowych nagród,
- posiadanie własnych celów i dążeń a nie wyłącznie porównywanie swoich osiągnięć do otoczenia.

Twoje dziecko tego wszystkiego nie nauczy się w szkole. To kwestia wychowania, nie wiedzy. Jeśli dostrzegasz to, jak bardzo wyboista była Twoja droga edukacji finansowej, daj swojemu dziecku dostęp do tej wiedzy – niech nie musi wszystkiego odkrywać samo na własnych błędach.

Dzieci zupełnie nieświadomie kopiują swoich rodziców. Naśladują ich zachowania i nawyki, sposób myślenia, przekonania, strategie życiowe, umiejętności i wartości. Obserwują i oceniają Twoją spójność wewnętrzną. Analizują to, co robisz – nie to, co mówisz, że robisz. I robią to samo!

Zastanów się, ile z Twoich nawyków finansowych i przekonań na temat pieniędzy i bogactwa to kopia Twoich rodziców. Być może na poziomie świadomym deprecjonujesz te wpływy. Być może bunt wobec rodziców był i Twoim udziałem w okresie dojrzewania i szukania własnej tożsamości. Nie zmienia to jednak faktu, że zasadnicze postawy Twoich rodziców wobec spraw finansowych (jak z resztą wobec większości ważnych życiowych spraw) tkwią w Tobie gdzieś głęboko i – jak główny system operacyjny w komputerze - decydują o Twoich działaniach, wyborach, reakcjach.

Rady

- Nie licz, że szkoła nauczy twoje dziecko radzenia sobie z finansami w życiu. Wychowuj je na świadomego konsumenta i planistę finansowego.
- Radzenie sobie z finansami to radzenie sobie z emocjami. Nie spełniaj każdej zachcianki dziecka.
- Zrób listę tego, co o pieniądzach i zarządzaniu nimi powinno wiedzieć Twoje dziecko, żeby jego życie było udane i dostatnie. Za miesiąc usiądź do tej listy jeszcze raz i zweryfikuj ją. Zastanów się, jak tego nauczyć.
- Przypomnij sobie, co mówiło się o pieniądzach w Twoim domu rodzinnym. Czy nadal w to wierzysz? Zrób rewizję swoich przekonań i zdaj sobie sprawę dokąd Cię one zawiodą, jeśli dalej będziesz myśleć tak samo.
- Panuj nad tym, jakie masz przekonania na temat pieniędzy. W tym co robisz na co dzień nie przekazuj swojemu dziecku ukrytego założenia, że pieniądze są złe, brudne czy że prowadzą do zguby.
- Kontroluj, co mówisz o swojej sytuacji finansowej dziecku. Zamiast mówić „nie kupię ci tego bo nie mam pieniędzy” lepiej powiedzieć „decyduję się wydać pieniądze na coś ważnego dla naszej rodziny”.
- Zadbaj o to, by stykać się z ludźmi zaradnymi finansowo. Przyglądaj się im i pytaj, co myślą. W czym to się różni od Twoich poglądów na sprawy finansowe?
- Pokazuj dziecku, że oszczędzasz pieniądze. Dopinguj je, by z każdego kieszonkowego niewielką kwotą wrzucało do skarbonki. Niech to będą pieniądze na większe zakupy np. raz w roku. Dziecko nauczy się, że aby dysponować dużą kwotą oszczędności, trzeba o to dbać stale.

Sprawdzaj cenę

Większość chybionych decyzji finansowych bierze się z pośpiechu i niechęci do zadania sobie trudu sprawdzenia czegokolwiek. Ty postępuj inaczej! Nie chodzi o to, by zastanawiać się nad każdą wydaną złotówką, lecz by należycie pilnować swoich interesów i nie załatwiać ważnych spraw na chybił-trafił.

- Sprawdzaj to, co kupujesz i jaką to ma jakość.
- Sprawdzaj cenę. Przy większych zakupach porównuj ją.
- Spróbuj, czy możesz skorzystać z rabatu.
- Sprawdź, czy przy innej formie płatności (np. gotówką zamiast kartą) coś zyskasz.

Pohamuj się

Większość z nas ma skłonność do bezmyślnego przepuszczania ciężko zarobionych pieniędzy i braku kontroli wydatków. Niechętnie się przyznajemy, że każdego dnia wydajemy pewne kwoty na drobne wydatki i małe przyjemności, nie zastanawiając się, ile to nas w sumie kosztuje. Może poranna kawa w biurowym barze, może codziennie paczka papierosów, a może batonik dla dziecka, bo nie potrafi przejść obok sklepowej wystawy obojętnie?

Gdyby tak policzyć, ile to kosztuje rocznie, okazałoby się być może, że to całkiem niezła kwota. Pewnie warto byłoby tyle odłożyć?

Drobne wydatki pochłaniają każdego dnia zbyt wiele Twoich ciężko zarobionych pieniędzy. Uświadom sobie, do jakich sum urasta to przez miesiąc, rok, całe życie. Pohamuj drobne zachcianki i natłogi w imię większej finansowej niezależności.

Porady dla dzieci i młodzieży

Dla maluchów:

- Już przedszkolakowi możesz sprezentować portfel i wrzucać tam w uzgodnionym czasie jakąś symboliczną niewielką kwotę (np. 50 gr.) w zamian np. za pomoc w domowych porządkach lub opiekę nad domowym zwierzątkiem (na miarę możliwości dziecka). Niech maluch sam kupi sobie za to czekoladkę przy okazji najbliższych zakupów. To będzie wielka frajda.
- Poprzedź planowane większe zakupy np. roweru dla dziecka zbieraniem na to pieniędzy. Co miesiąc dokładaj do wydzielonej skarbonki odpowiednią kwotę tak, żeby np. za pół roku zebrać odpowiednie fundusze na zakup. Twoje dziecko nauczy się, że na nagrodę trzeba poczekać i że odkładanie na konkretny cel jest emocjonujące.
- Wprowadź w domu walutę: Kupony Zabawy. Na początku tygodnia daj dziecku np. 3 kupony. Określcie razem listę „towarów”, które dziecko może kupić za kupony: np.
 - godzina zabawy, kiedy jesteś do wyłącznej dyspozycji dziecka,
 - dodatkowe pół godziny oglądania TV,
 - pójdzie spać później o pół godziny itp.

Dziecko nauczy się dzięki temu, że waluty tej powinno wystarczyć do końca tygodnia i że ma wpływ na to kiedy i co „kupuje”. Po jakimś czasie daj dziecku „podwyżkę”.

Dla starszych dzieci:

- Zamiast wypłacać kieszonkowe w gotówce, załóż specjalne konto (lub subkonto) swojemu dziecku. Najlepiej, jeśli konto będzie oprocentowane. Śledźcie razem wyciągi miesięczne z konta wraz z efektami procentowymi tej inwestycji.
- Zamiast konta możesz samodzielnie utworzyć domowy bank pomnażający kieszonkowe dziecka, którego ono nie wyda, lecz zatrzyma w Twoim portfelu. Zrób to z pomocą arkusza kalkulacyjnego w komputerze lub posłuż się naszym kalkulatorem. Wytlumacz dziecku co się dzieje z niewydanymi pieniędzmi (procentują) i sprawdzajcie razem jak przyrastają kwoty na koncie dziecka. Uwaga – bądź wypłacalnym „bankiem”!!!
- Zróbcie listę wszystkich zachcianek dziecka (np. modne spodnie, elektroniczne gadżety czy gry). Co pewien ustalony okres czasu realizujcie zakup z listy w taki sposób, że dziecko wydaje na to np. $\frac{1}{4}$ kwoty ze swojego kieszonkowego, a Ty dokładasz resztę. Aktualizujcie listę raz do roku (np. w urodziny lub Nowy Rok) i docieńcie razem, ile udało się zrealizować. Dziecko nauczy się planować czego chce i poczuje finansowe konsekwencje zakupu.
- Comiesięczna wywiadówka zakończona dobrą opinią to spełnienie obowiązku dziecka – w końcu chodzi do szkoły, żeby zdobyć wiedzę i umiejętności społeczne, a nie żeby marnować czas. Za spełnienie obowiązku należy się wynagrodzenie. Ustalcie, czy będzie to ekstra kwota do kieszonkowego, czy też inna gratyfikacja (np. Kupony Radości z dostosowaną do wieku dziecka listą możliwych zakupów).

	STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ
dochody				
wydatki				
oszczędności				

	MAJ	CZERWIEC	LIPIEC	SIERPIEŃ
dochody				
wydatki				
oszczędności				

	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
dochody				
wydatki				
oszczędności				

Masz pytania? Napisz: akademia@provident.pl

Więcej informacji i porad na www.akademiarodzinnychfinansow.pl

Provident Polska S.A.

ul. Polna 11

00-633 Warszawa

Bez względu na środki podjęte podczas przygotowania niniejszej broszury dla zapewnienia poprawności prezentowanych w niej informacji, nie zostaje udzielona, w sposób wyraźny lub dorozumiany, żadna gwarancja lub zapewnienie o odpowiedniej jakości lub przydatności do określonego celu, bądź o nienaruszeniu praw, ani też nie zostaje udzielona gwarancja lub zapewnienie o braku błędów lub nieścisłości w treści informacji i materiałów prezentowanych w niniejszej broszurze.

Żadna z treści prezentowanych na niniejszej broszurze nie stanowi porady w zakresie inwestycji, ani nie powinna być traktowana jako zalecenie w zakresie kupna, sprzedaży lub posiadania udziałów firmy Provident Polska S.A. bądź jako zalecenie zakupu jej produktów finansowych, ani nie stanowi oferty sprzedaży lub zachęty do oferty zakupu takich udziałów.